

Õiguskantsler

Teie 14.05.2014 nr

29.05.2014

Meie 04.11.2014 nr 7-4/140706/1404561

Lõppvastus

Kinnipidamistingimused Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri korrakaitsebüroo arestimaja Jõgeva kambris

Lugupeetud [ ]

Tänan, et pöördusite minu poole oma 14.05.2014 avaldusega, milles väitsite, et Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri korrakaitsebüroo arestimaja Jõgeva kambris (edaspidi Jõgeva kamer) rikuti Teie õigusi.

Teatan, et olles tutvunud Teie pöördumise, Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefekti seisukohtadega, asjakohaste õigusnormidega ning korraldanud etteteatamata kontrollkäigu Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri korrakaitsebüroo arestimaja Jõgeva kambris, teen ma Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuurile soovitusi kõnealuse politseihoone kinnipidamistingimuste parandamiseks ning kinnipeetutele õigusaktidest tulenevate õiguste tagamiseks. Muudes küsimustes ma Teie õiguste rikkumist tuvastada ei saa.

Asjakohased soovitusel leiate koos õigusliku põhjendusega käesoleva kirja lisana saadetud kontrollkäigu kokkuvõttest.

Järgnevalt selgitan Teile oma seisukohta.

1. Asjaolud ja menetluse käik

1.1 Teie pöördumise sisu

1. Teie 15.05.2014 pöördumisest nähtub, et 07.05.2014 mõisteti Teile arest, mida Te asusite kandma Jõgeva kambris.

2. Väidetavalt ei võimaldatud Jõgeva kambris Teil kasutada telefoni ja saada lühiajalist kokkusaamist. Lisaks ei vastanud Jõgeva kambris kinnipidamistingimused Teie hinnangul õigusaktides ettenähtud nõuetele. Viimane väljendus näiteks selles, et Teie kambris lendasid kärbsed, Teile võimaldati värskes õhus viibimist vaid avatud aknaga kambris, mitte jalutushoovis, kainenema paigutatud isikud ei lasknud Teil segamatult magada, öisel ajal ja

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

nädalavahetustel ei viibinud Jõgeva kambri ametnikud kambriblokis, vaid politseihoone korrapidaja ruumis. Lisaks suhtusid ametnikud Teisse ebainimlikult ja Teil paluti tagasi võtta kaebus, mille olite Jõgeva kambri ametnike tegevuse kohta koostanud.

3. Teile saadetud menetlusteates¹ selgitasin, et alustasin menetlust Teie avalduse pinnalt Jõgeva kambri kinnipidamistingimuste kohta esitatud väidete kontrollimiseks. Samas märkisin, et mõnda Teie kaebust on õiguskantslerile õiguskorras sätestatud meetmetega ülimalt keeruline või lausa võimatu kontrollida. Tõdesin, et näiteks võib osutuda komplitseerituks ametnike suhtumise tuvastamine Teisse või Teie pöördumistesse.

4. Teie avalduse tõttu koostas teabe nõudmise Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektile.² 12.09.2014 korraldasin koos tervishoiuekspertdiga etteteatamata kontrollkäigu Jõgeva kambris, et tutvuda hoone kinnipidamistingimustega kohapeal.

1.2 Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefekti seisukoht³

5. Prefekt selgitas oma vastuses minu teabe nõudmisele, et Te esitasite 09.05.2014 kaebuse seoses helistamise võimaluse puudumise ja kokkusaamiste mittevõimaldamisega Jõgeva arestikambri. Jõgeva arestikambri vanema sõnul laekus Teie kaebus 09.05.2014 ning samal päeval selgitas arestikambri vanem Teile lühiajaliste kokkusaamiste ning helistamise võimalikkust Jõgeva arestikambri. Ametnike käitumise kohta ei ole Te suulisi ega kirjalikke kaebusi politseile esitanud. Arestimaja töö arvestuse raamatu sissekande kohaselt olite Te 09.05.2014 teinud suulise taotluse kaebusest loobumiseks ning 09.05.2014 teinud kirjaliku märkuse kaebusest loobumise kohta esitatud kaebuse lõppu. 12.05.2014 esitasite Te täiendavalt arestikambri vanemale kaebuse tühistamise taotluse, sest olite saanud suulise vastuse ning sellega rahule jäänud. Prefekt refereeris oma vastuses, et arestikambri vanema sõnul ei ole ei tema ega arestikambri personal avaldanud Teile survet kaebusest loobumiseks.

6. Prefekt viitas, et lühiajalisi kokkusaamisi võimaldatakse Jõgeva arestikambri vastavalt siseministri 27.09.2011 määruse nr 21 „Arestimaja sisekorraeeskiri“ (ASkE) 13. peatükis sätestatule.

7. Kinnipeetavate helistamise võimalus prefekti kinnitusel Jõgeva arestikambri tehnilistel võimalustel puudub, mida Teile arestikambri vanema poolt ka selgitati. Prefekt märkis, et Te esitasite taotluse lühiajaliseks kokkusaamiseks 08.05.2014, milles soovisite kokkusaamist K.M.-ga. Lisaks esitasite samal kuupäeval taotluse sooviga, et arestimaja personal helistaks K.M.-ile, kes tooks Teile arestikambris paki. Prefekt selgitas, et arestikambri vanem teavitas K.M.-i vastavalt taotluste sisule 08.05.2014. K.M. oli nõus tooma arestikambris küll soovitud esemeid, kuid ei soovinud Teiega kokkusaamist. Vastavasisulise info edastas arestikambri vanem ka Teile.

8. Prefekt selgitas, et vastavalt ASkE § 32 lg 1 punktile 5 on kinnipeetaval endal kohustus hoida puhtust kambris. Jõgeva arestikambri on olemas vajalikud koristusvahendid, mida kinnipeetavatel kasutada võimaldatakse. Teie palusite kasutamiseks moppi 08.05.2014, mis Teile arestikambri personali poolt ka võimaldati. Prefekt märkis, et arestimaja poolt tagatakse vabade kambrite koristamine.

¹ Õiguskantsleri 02.06.2014 kiri nr 7-4/140706/1402449.

² Õiguskantsleri 02.06.2014 kiri nr 7-4/140706/1402448.

³ Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri 26.06.2014 kiri nr 2.3-2/95194-2.

9. Prefekti sõnul teostatakse Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri arestikambrites kambrite ning teiste ruumide deratisatsiooni, desinfektsiooni ja desinsektsiooni töid vastava vajaduse ilmnemisel (ASkE § 26 lõige 4).

10. Jõgeva arestikambris võimaldatakse kinnipeetavatel vastavalt ASkE § 31 lõikele 2 soovi korral vähemalt üks tund päevas viibida värskes õhus. Prefekt mõõnis, et värskes õhus viibimiseks Jõgeva arestikambril jalutushoov puudub ning värskes õhus viibimise võimaldamiseks on kohandatud kamber pindalaga 10,8 m², kus värske õhu juurdepääs on tagatud akna avamisega.

11. Prefekti andmetel on öisel ajal (20:00-08:00) ning nädalavahetustel Jõgeva arestikambris tööl üks teenistuja, kes enamjaolt viibib politseihoone valvelauas, kus kinnipeetavate jälgimine on tagatud videovalvega. Side valvelaua ja kinnipidamiskambrite vahel on tagatud kõneseadme abil. Lisaks kontrollib teenistuja kambrite blokki ka vahetult korra tunnis.

12. Öörahu rikkumise osas selgitas prefekt, et arestikambri personali sõnul pöördusite Te 10.05.2014 suuliselt ametnike poole seoses joobeseisundis isiku poolt tekitatud müraga. Tööl olnud teenistuja sõnul viibis tol ööl kainenemas agressiivne isik, kes tagus vastu kainenestuskambri ust. Teenistuja üritas rahurikkujat vesteldes korrale kutsuda, mis aga ei andnud tulemust.

13. Prefekt lisas oma vastusele koopiaid järgnevatest materjalidest:

1. Teie kaebuse koopia;
2. Teie kaebuse tühistamise taotluse koopia;
3. kokkusaamise taotluse koopia;
4. paki taotluse koopia;
5. väljavõtte arestimaja töö arvestuse raamatust.

2. Õiguskantsleri seisukoht

14. Käesoleval juhul oli vaja leida vastus küsimusele, kas Jõgeva kambri kinnipidamistingimused vastavad õigusaktides ettenähtud nõuetele ning kas kinnipeetule tagatakse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

2.1 Telefoni kasutamine, lühiajalised kokkusaamised, privaatsus kambris ja värskes õhus viibimine

15. Teie pöördumisest nähtub, et Jõgeva kambris ei ole kinnipeetul võimalik kasutada telefoni, saada kokkusaamisi, kambris ei ole privaatsust ning värskes õhus viibimine toimub avatud aknaga kambris.

16. Antud küsimustele pöörasin tähelepanu 12.09.2014 Jõgeva kambrisse korraldatud kontrollkäigul ning esitasin kontrollkäigu kokkuvõttes prefektile oma tähelepanekud ja soovitusel. Ma ei pea otstarbekaks siinkohal asjakohast analüüsi korrata, vaid lisan kõnealuse kontrollkäigu kokkuvõtte koopia käesolevale kirjale. Soovituste täitmist jälgin omal käel ja Teid sellest eraldi teavitamata.

2.2. Kambri hügieenitingimused

17. Väitsite oma pöördumises, et kambri, milles Te viibisite, lendasid kärbsed.

18. Prefekt viitas oma vastuses minu teabe nõudmisele ASkE § 32 lg 1 punktile 5, mille kohaselt kinnipeetu on kohustatud hoolitsema isikliku hügieeni eest, hoidma puhtust kambri ja arestimaja teistes ruumides. Samuti väitis prefekt, et Teile võimaldati Jõgeva kambri koristusvahendeid.

19. 12.09.2014 korraldatud kontrollkäigul pöörasin mh tähelepanu Jõgeva kambri hügieenitingimustele. Kontrollkäigule kaasatud ekspert hindas tingimusi rahuldavaks, kuid märkis ära võimalikke nakkusohte seoses kinnipeetute isiklike asjade hoiustamisega. Kõnealused seisukohad on toodud Jõgeva kambri kontrollkäigu kokkuvõttes, millest koopia lisan käesolevale kirjale. Konkreetselt Teie õiguste rikkumist avalduses toodud asjaoludel ma tuvastada ei saa.

2.3 Kinnipeetu õõrahu rikkumine ja järelevalve korraldus

20. Täheldasite oma pöördumises, et Jõgeva kambri ei ole kinnipeetutele tagatud õõrahu, kuna kainenema toimetatud isikud tekitavad und segavat müra. Samuti väitsite, et kambrite üle järelevalvet teostav ametnik ei viibi mitte kambriblokis vaid politseijaoskonna korrapidaja ruumides.

21. Prefekti vastusest nähtub, et Teie Jõgeva kambri viibimise ajal tekitas kainenema toimetatud isik tõepoolest lärmamisega müra ja kahjuks ametnikel teda rahustada ei õnnestunud.

22. ASkE § 27 lg 2 sätestab, et arestimaja päevakava koostatakse selliselt, et kinnipeetule oleks tagatud vähemalt 8-tunnine pidev uneaeg. Julgeoleku tagamise eesmärgil võib katkestada kinnipeetava uneaega või vabalt kasutatavat aega.

23. Toimunu on kahtlemata kahetsusväärne aga minu hinnangul ei ole antud olukord selline, mis üksikjuhul arestikambrites viibivate isikute õigusi ülemäära rikuks. Õiguskord ei anna politseiametnikele taolises olukorras käitumiseks väga palju võimalusi. Vahetu sunni rakendamine lärmava isiku suhtes ei pruugi olla õiguspärane ning ametnikel jääb paljuski üle isikut vaid verbaalselt mõjutada lärmamist lõpetama. Soovitud tulemust ei pruugi anda ka isiku teise kambri paigutamine.

24. Nagu nähtub prefekti vastusest, siis kõnealusel juhul isiku rahustamine edukas ei olnud. Arvestades, et prefekti kinnitusel ametnikud üritasid kainenema paigutatud isikut mõjutada korra rikkumist lõpetama, siis ei pea ma vajalikuks antud küsimuses prefektile soovitusi või ettepaneku tegemist.

25. Teie pöördumisest selgub, et öisel ajal ametnikke kambriblokis ei viibi. Seda kinnitas oma seisukohas ka prefekt, kuid märkis, et vähemalt üks kord tunnis kontrollib kambrite üle järelevalvet teostav ametnik siiski kinnipeetuid ka vahetult.

26. Vangistusseaduse (VangS) § 156 lg 2 sätestab, et arestimajas hoitakse vahistatuid ja arestiaid ööpäevaringselt lukustatud kambrites, kus on võimalik nende pidev visuaalne või elektrooniline jälgimine.

27. ASkE § 29 lg 1 sätestab, et kinnipeetute järelevalve korraldatakse viisil, mis tagab vangistusseaduse, arestimaja sisekorraeskirja ja arestimaja päevakava täitmise, kinnipeetute julgeoleku ja üldise julgeoleku arestimajas.

28. ASkE § 29 lg 4 kohaselt kehtestab kinnipeetute järelevalve täpsema korralduse Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.

29. Kinnipeetute järelevalve korraldus arestimajas on paljuski politseitöö taktika küsimus, mida mõjutavad mitmed tegurid (nt elektroonilise valve kohaldamine, kinnipeetute arv arestikambrites jne). Kinnipeetul ei ole subjektiivset õigust nõuda, et ametnik viibiks ööpäevaringselt konkreetses politseijaoskonna ruumis, kuid järelevalve korraldus peab olema selline, mis tagab kinnipeetute ja laiemalt kogu arestikambri julgeoleku. Teie pöördumisest ei nähtu, et Jõgeva kambri järelevalve korraldus oleks kaasa toonud mõne Teie õiguse riive või vastava ohu ning seetõttu ei saa ma ametnike poolset rikkumist tuvastada.

2.4 Kaebuse menetlemine

30. Teie pöördumisest nähtub, et Jõgeva kambri ametnik palus Teil esitatud kaebus tagasi võtta, et parandada Teie ja ametnike vahelisi suhteid. Viimast Te ka tegite, kuid ametnike suhtumine Teisse ei paranenud.

31. Prefekt väitis oma vastuses minu teabe nõudmisele, et arestikambri personal ei avaldanud Teile survet kaebusest loobumiseks, vaid Te võtsite oma kaebuse tagasi, kuna olite saanud kaebuse esemeks olnud probleemidele suulise lahenduse.

32. Nagu ma selgitasin Teile ka saadetud menetlusteates, ei ole õiguskantsleri menetluse käigus võimalik kõiki toimunud sündmusi tuvastada ning olulisi asjaolusid välja selgitada. Antud juhul ei ole mul põhjust kahelda prefekti sõnades ning antud küsimuses ei saa ma Teie õiguste rikkumist tuvastada. Viimast muuhulgas ka seetõttu, et Te olete ise korduvalt eri vormis ja aegadel kinnitanud soovi kaebusest loobuda. Siiski märgin abstraktselt, et ehkki ma antud juhul Teie väidetud survestamist kaebusest loobumiseks kinnitada ei saa, olen seisukohal, et kui selline survestamine peaks toimuma, oleks ametnike poolt kinnipeetule mõjutamine kaebusest loobumiseks lubamatu.

3. Kokkuvõtteks

33. Austatud [ ], ma mõistan Teie negatiivseid tundeid, mida võis tekitada kinnipidamine politseijaoskonnas ning ka seda, et tavainimese jaoks võivad kinnipidamiskoha tingimused tunduda ebameeldivad. Kahjuks näitas ka minu kontrollkäik, et isegi vastvalminud politseihoone puhul ei suuda politsei tagada kinnipeetule kõiki õigusaktidest tulenevaid õigusi.

34. Teatan, et olles tutvunud Teie pöördumise, Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefekti seisukohtadega, asjakohaste õigusnormidega ning korraldanud etteteatamata kontrollkäigu Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri korrakaitsebüroo arestimaja Jõgeva kambrisse, teen ma Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuurile soovitusi kõnealuse politseihoone kinnipidamistingimuste parandamiseks ning kinnipeetutele õigusaktidest tulenevate õiguste tagamiseks. Muudes küsimustes ma Teie õiguste rikkumist tuvastada ei saa.

35. Asjakohased soovitusel leiate koos õigusliku põhjendusega käesoleva kirja lisana saadetud kontrollkäigu kokkuvõttest.

36. Loodan, et eelnevad selgitused olid Teile abiks ning ühtlasi lõpetan Teie kaebuste menetluse. Vastavalt õiguskantsleri seaduse § 35¹ lõikele 3 tehakse õiguskantsleri seiskoht ka menetluses osalenud järelevalvealusele asutusele teatavaks ning seetõttu saadan ma koopia käesolevast kirjast Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektile.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks: Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuur (louna@politsei.ee)

Lisa: õiguskantsleri 17.10.2014 kiri nr 7-7/141221/1404310 ja sellele lisatud kontrollkäigu kokkuvõtte kokku 10 lehel 1 eks

Jaanus Kõnsa 693 8445
Jaanus.Kõnsa@oiguskantsler.ee